

Voorzitter: A. Sijbolts (Stadspartij)

Aanwezig: de dames T. Moorlag (ChristenUnie), K. de Wrede (Partij voor de Dieren), L.H. van de Giessen (CDA), en de heren W.B. Leemhuis (GroenLinks), H.E.H. van Niejenhuis (PvdA), T. Rustebiel (D66), W.H. Koks (SP – alleen het openbare deel), S. van der Pol (VVD), H.

Moerkerk (100% Groningen), R.F. Stayen (Stadspartij), T. Haaima (PVV)

College: P. Broeksma (GroenLinks)

Namens de griffie: W. Meijer

Vaststellingsovereenkomst Aanpak Ring Zuid (collegebrief 22-1-2021)

00:11:13

Voorzitter: Dan is het half zes en heet ik u welkom bij deze meningsvormende sessie over de collegebrief Vaststellingsovereenkomst Aanpak Ring Zuid. Als het goed is, zijn digitaal aanwezig de heer Van der Pol en de heer Haaima. Ik zie ze ook in beeld en ze reageren, dus ze horen mij ook. Welkom. Het is een meningsvormende sessie, dus bedoeld voor het stellen van politieke vragen en het uitwisselen van uw mening en uiteraard ook het voeren van een debat. Technische vragen heeft u al kunnen stellen en ik ga ervan uit dat u daar antwoord op heeft gekregen en dat eventueel gebruikt voor uw politieke vragen. We hebben ongeveer anderhalf uur de tijd. Dat betekent dat u ongeveer vier á vijf minuten spreektijd heeft. Ik zal er niet al te streng in zijn, gezien het belang van het onderwerp ook. Aan de mensen die thuis deelnemen nog even het verzoek: ik zie u niet heel erg goed, mocht u het woord willen voeren gebruikt u dan vooral de microfoon om mij aan te spreken. Dan kijk ik de zaal rond om te vragen wie ik als eerste het woord mag geven. Meneer Koks van de Socialistische Partij.

00:12:31

De heer Koks: Dank u wel, Voorzitter. Om te beginnen heeft onze fractie niet deelgenomen aan de geheime zitting die aan deze bijeenkomst voorafging. Al veel te lang hangt over de zuidelijke Ring de sfeer van achterkamertjes en dat kan alleen maar, ons inziens, doorbroken worden door alle kwesties in alle openheid te bespreken, vandaar. Eindelijk is er dan een deal tussen de opdrachtgever en de aannemer CHP. De financiële kant van de overeenkomst is met name verantwoordelijkheid voor de Provinciale Staten. Daar gaat mijn woordvoering ter wille ook van de tijd niet al teveel over, slechts een paar opmerkingen. De suggestie wordt her en der gewekt dat de provincie 'slechts' 73 miljoen exclusief BTW kwijt is. Dat is niet de werkelijkheid. Het verschil tussen de oorspronkelijke aanneemsom en de nieuwe is 230 miljoen exclusief BTW. Dat is wat die Ring extra de belastingbetaler kost.

Rijkswaterstaat, op de tweede plaats, komt weg met alleen de extra kosten voor het projectbureau. Vlak voor de kerst is een CDA-SP-motie aangenomen in de Tweede Kamer die de minister oproept weer aan de praat te gaan over die kosten. Dat gesprek moet nog gaan plaatsvinden. We vinden het strategisch niet handig om op dit moment met de provinciale bijdrage de financiering rond te maken. Klaar kan de minister denken, de provincie heeft de kwestie opgelost. Op de derde plaats: 75 miljoen kort de provincie op de spoorlijn naar Duitsland en de N33 en hoopt aanvullende financiering te vinden om uiteindelijk de plannen

gerealiseerd te krijgen. Hoe gaat het college de provincie ondersteunen op deze bedeltocht langs de verschillende, denk ik, landelijke subsidiepotten?

00:14:17

Voorzitter: De heer Leemhuis heeft een vraag aan de heer Koks. Meneer Leemhuis.

00:14:21

De heer Leemhuis: Ja, ik was benieuwd of de heer Koks ook een inschatting heeft wat hij vanuit het perspectief van de gemeente Groningen belangrijker vindt in die twee: de Wunderline die Groningen met Bremen kan verbinden of een asfaltstuk dat buiten de gemeente loopt en waar de gemeente niet zoveel aan heeft.

00:14:38

Voorzitter: De heer Koks.

00:14:39

De heer Koks: Ja, dat is een interessante vraag. We vinden die spoorverbindingen, die uiteindelijk ook de andere kant op moeten gaan, een belangrijke zaak. Waar onze inwoners van de gemeente direct en dagelijks mee te maken krijgen is de vertraging van ruim vier jaar. Tijdens de bespreking van het meerjarenplan heb ik een overzicht gegeven van de overlast langs die vier delen van het bouwtraject: de Buitenhof, de Zaayer, de omwonenden van de Paterswoldseweg met de 'kedeng kedeng' Balijbrug en de bewoners van de Wijert. Bewoners op die plekken hebben elkaar gevonden en trachten gezamenlijke het tij te keren. In het Dagblad van vandaag wordt daarnaast melding gemaakt van individuele bewoners die in coronatijd op hun huis zijn aangewezen en horendol worden van de bouwwerkzaamheden. Voorzitter, de klachtenafhandeling ligt in handen van het CHP. Onderdeel van het akkoord is de alliantiepot verdwenen is. De aannemer zit binnen een strakke aanneemsom en beweert dat hij zelf al miljoenen verlies lijdt op het project. Geen alliantiefonds, geen buffers bij de aannemer of de provincie meer. Wij zien de bui al hangen. Bezuinigen, bezuinigen, tempo, tempo wordt nog meer het aannemersmotto. Effectief voorkomen van overlast, als dat extra kosten of extra bouwtijd met zich meebrengt, zal als eerste geslachte worden, denken wij. Het voorkomen van overlast of het oplossen daarvan is voor de SP-fractie niet meer bij het CHP of het projectbureau in vertrouwde handen. Beide hebben meer en andere belangen dan alleen het beschermen van de leefomgeving van onze bewoners. De SP-fractie vindt dat de gemeente de verantwoordelijkheid moet nemen om klachten te voorkomen en onverhoopt klachten van een oplossing te voorzien. Wij stellen voor dat bij elk volgende uitvoeringsplan van de aannemer de gemeente zwaar toetst op het overlastrisico en mocht overlast onvermijdelijk zijn, daarover het gesprek te voeren met de betreffende omwonenden. De wijkplatforms die het CHP in zou stellen, functioneren niet, laat staan dat het een instrument is om bouw en verkeersoverlast te voorkomen of te beperken.

00:16:42

Voorzitter: Meneer Koks, excuses dat ik u onderbreek, maar de heer Rustebiel van D66 heeft een vraag aan u.

00:16:49

De heer Rustebiel: Dank u wel, Voorzitter. Neemt de SP zo niet heel makkelijk de aannemer de wind uit de zeilen door te zeggen: u hoeft zich niet meer druk te maken om die klachten?

Het is toch onderdeel van het contract waarvoor getekend is dat die verantwoordelijkheid daar ligt, dus waarom zouden wij als gemeente ook nog een keer dat op ons nemen, terwijl die aannemer al zo veel dingen heeft laten lopen?

00:17:09

De heer Koks: We vinden dat de gemeente de aansturing van die CHP moet doen. Dus de gemeente moet zeggen: dit kan niet of dit levert problemen op, regel dat aannemer en er op toezien dat het vervolgens ook uitgevoerd wordt. Het zelfstandig overlaten aan de CHP hebben wij geen enkel vertrouwen meer in. Wij stellen dus voor dat de gemeente een klachtenloket opent, waar omwonenden op alle mogelijke manieren kunnen aangeven waar zij ten gevolge van die bouwwerkzaamheden mee geconfronteerd worden. Telefonisch, spreekuur, via de mail, via de post en in de buurt van de bouwlocatie. Een loket gebaseerd op het uitgangspunt dat de klager bij voorbaat gelijk heeft, tenzij anders blijkt. Een loket dat niet alleen passief afwacht, maar ook de boer op gaat om rechtstreeks reacties van omwonenden op te vragen. Een loket dat garant staat voor een systematisch contact met de omwonenden, oplossingsgericht te werk gaat en toezicht houdt op de afwikkeling van klachten. Een loket dat WIJ-team kan inschakelen bij psychosociale klachten ten gevolge van de bouw. Voorzitter, de bouw van de Ring duurt nog ruim vier jaar, laten we maximaal inzetten op het voorkomen van overlast en het herstel van vertrouwen van bewoners. Van ons, lokale overheid, verwachten mensen bescherming van hun leefomgeving, in woord en in daad. Tot slot na vier jaar maandelijkse rapportages wordt de raad summier op de hoogte houden van technische en financiële ontwikkelingen in de aanleg. De menselijke kant komt daar niet aan de orde. In de Provinciale Staten circuleert een plan om maandelijks bijgepraat te worden rond de aanleg, de financiën en mee- en tegenvallers. Laten we aansluiten bij dit statenplan en daar vooral ook het element van overlast aan toevoegen. Wij zijn benieuwd wat de fracties vinden van het instellen van zo een gemeentelijk loket en het verhogen van de bijpraatfrequentie naar maandelijks. Dan helemaal als laatste de vraag: is die schaderegeling waarbij 10.000 euro bij schade zonder meer wordt uitgekeerd, is die gesneuveld in het nieuwe akkoord of is hij nog steeds van kracht, zoals dat ook in het verleden was? Dat is een vraag aan het college. Dank u wel.

00:19:21

Voorzitter: Dank u, meneer Koks. U heeft nog een vraag van de heer Niejenhuis van de Partij van de Arbeid.

00:19:25

De Heer Niejenhuis: Dank u wel, Voorzitter. Dank voor de woordvoering meneer Koks. Ik wil even terug naar het begin van uw woordvoering, waarin u zei dat er een geheimzinnigheid rondom het project is. Kunt u zich nu echt niet voorstellen dat er goede redenen zijn om bepaalde dingen niet te delen met de buitenwereld? Doet u niet zelf wat u niet wil, namelijk op deze manier geheimzinnigheid creëren?

00:19:50

Voorzitter: Meneer Koks.

00:19:50

De heer Koks: Wij kunnen ons goed voorstellen dat er redenen zijn om iets besloten te doen. Binnenkort vindt er een besloten bijeenkomst plaats over de jeugdzorg daar doen wij vrolijk

aan mee, want die reden waarom vinden wij legitiem. De reden dat de aannemersbelangen geschaad worden als dit in de openbaarheid komt dat vinden wij niet legitiem, temeer omdat wij niet zo een hoge pet meer op hebben van de CHP.

00:20:17

Voorzitter: Dan kijk ik wie ik als volgende het woord mag geven. De heer Niejenhuis van de Partij van de Arbeid.

00:20:22

De Heer Niejenhuis: Dank u wel, Voorzitter. Voorzitter, de Ring moet zo snel mogelijk klaar, des te minder overlast hebben bewoners en het verkeer ook van de aanleg van de Ring. De PvdD ziet de vaststellingsovereenkomst die vorige week ook voor lag bij de Provinciale Staten als de beste uitkomst van een slechte situatie en dat zal ik toelichten. De scope van het project is ongewijzigd. Al het werk wordt gedaan tegen de kwaliteit die we ook verlangden. Er treedt geen verdere vertraging op dan die zesendertig maanden die we al hadden. Er zijn een aantal risico's verschoven naar de aannemerscombinatie en ook die aannemers dragen bij aan de meerkosten. Ja, die kosten. Wij vinden het als PvdA ontzettend zuur dat de meerkosten van de ring ten koste gaan van budgetten voor N33 en Wunderline. Wij denken wel dat hier een goede afweging aan ten grondslag ligt en we vinden het goed dat die budgetten deels behouden blijven en dat niet één van de projecten volledig is ontdaan van minder. Voorzitter, wij zijn wel van mening, als PvdA, dat er geen sterke stad kan bestaan zonder een sterke regio. Onze vraag aan het college is dan ook of ze bereid is om desgewenst en desgevraagd een bijdrage te leveren aan het proces voor het verkrijgen van die benodigde middelen om alsnog zo spoedig mogelijk de N33 te verdubbelen en die Wunderline aan te leggen, zoals we ons voorgenomen hebben. Voorzitter, dan tot slot, twee vragen aan het college. We hebben een aantal zorgen die, zo schatten wij in, ontstaan omdat er meer druk op het project in de financiën ontstaat richting de aannemer. We vragen ons dus ook af of het overeind blijft, dat we vooral werknemers uit de regio op dit project gaan blijven inzetten of dat er misschien door die nieuwe afspraken meer druk op de aannemer is ontstaan om arbeid goedkoper elders te organiseren. We willen ook graag van college horen of we kunnen verwachten dat dit nog iets betekent voor de social return doelstellingen die we met elkaar hebben afgesproken. Tot slot wil ik mij aansluiten -

00:22:14

Voorzitter: Meneer Niejenhuis, voordat u verdergaat heeft u een vraag van meneer Koks van de Socialistische Partij.

00:22:24

De heer Koks: Die kwestie van de regionale werkgelegenheid en social return daar hebben de PvdA-fractie en mijn fractie zich bij de start van het project druk om gemaakt. We zouden tweejaarlijks geïnformeerd worden over de stand van zaken. De laatste rapportage die we gehad hebben is drie jaar geleden ondertussen, dus bent u niet, net zoals ik, benieuwd hoe die stand van zaken daaromheen is? Bent u met mij van mening dat we het college eens moet vragen wanneer die volgende rapportage komt?

00:22:52

De Heer Niejenhuis: Ja, en tegelijkertijd meen ik mij ook te herinneren dat wij een aantal maanden geleden nog informatie hierover van het college hebben ontvangen, omdat wij

toen daar ook naar gevraagd hebben. Ik weet even niet exact, wanneer dat is geweest. Dat zal ik even moeten terugzoeken, maar ik ben het met u eens dat wij over dat onderwerp regelmatig moeten worden bijgepraat.

00:23:10

Voorzitter: Meneer Koks.

00:23:11

De heer Koks: Ik kan u helpen. Het stond op de LTA voor deze maand dat we daar bij de kwartaalrapportage een overzicht van zou krijgen. De maand januari is ondertussen voorbij en ik heb het nog niet gezien.

00:23:24

De Heer Niejenhuis: Dan sluit ik mij graag bij uw vraag aan. Dan tot slot wil ik mij ook aansluiten bij de andere woorden van de heer Koks. Wij hebben ook wat zorgen over de enorme impact die het project heeft op de omgeving. De projectorganisatie heeft eerder aangegeven te willen excelleren in draagvlak en begrip voor de belanghebbende. Toch is het zo dat er regelmatig klachten van bewoners komen. Die bespreken we hier dan ook vaak in deze politieke arena en dat zou niet zo moeten zijn. Wij hebben toch ook wat zorgen over dat de schadeafhandeling nu geheel in private handen komt. Wij zouden graag van het college willen horen dat ze kunnen garanderen dat in die tijd geen verslechtering van de afhandeling in de uitkering van schades optreedt. Ik geloof dat we wat dat betreft iets minder vertrouwen hebben in de marktwerking dan de heer Rustebiel net aangaf in zijn vraag richting de SP. Dank u wel.

00:24:14

Voorzitter: Wie mag ik dan het woord geven? Ik moet kiezen wie van de drie. Mevrouw Moorlag, ChristenUnie.

00:24:23

Mevrouw Moorlag: Ja, bedankt, Voorzitter. De ChristenUnie is ontzettend blij dat de kogel door de kerk is. Het heeft lang geduurd en ons geduld is op de proef gesteld. We waren dan ook erg opgelucht toen het verlossende bericht ons bereikte dat men tot een vaststellingsovereenkomst is gekomen. We zijn tevreden met de keuze voor het eerste scenario: doorgaan met de uitvoering, met een getekende vaststellingsovereenkomst. Dit is wat de ChristenUnie betreft de juiste keuze. We zien hierin de voordelen qua financiën en tijdsplanning. We willen hierbij ook onze complimenten uitspreken richting het college dat zij het vertrouwen dat we in haar hadden niet heeft beschaamd, maar dat ze haar belofte heeft waargemaakt. Wat de ChristenUnie betreft is dit de best oplossing die er op dit moment te vinden is.

00:25:03

Voorzitter: Mevrouw Moorlag, u heeft een vraag van de heer Koks van de SP.

00:25:07

De heer Koks: Ja, ik begrijp niet helemaal goed op welke belofte u doelt.

00:25:13

Mevrouw Moorlag: Dat er met de uitvoerder tot een oplossing gekomen zou worden, zodat de bouw van de Ring verder kan gaan. Ook voor onze inwoners is het fijn dat er duidelijkheid

is. We moeten hierbij niet vergeten dat de zesendertig maanden vertraging betekenen dat er ook langer overlast is. Dit blijft een bittere pil. In dit kader maken we ons zorgen om de uitspraak in de collegebrief dat de lucht eruit is. We willen het college vragen naar de implicaties voor de omgeving. Bestaat de kans dat er meer overlast ontstaat, doordat er minder ruimte is voor wijzigingen in de aanpak en wellicht ook wijzigingen ter bestrijding van overlast? Dan als laatste, maar zeker niet het minste: wat betekent dit uiteindelijk voor de regio? We zijn ervan overtuigd dat we als regio en stad samen één zijn. We kunnen niet zonder elkaar. De investeringen in de ringweg zijn voor de gehele regio van belang, maar gaan tegelijkertijd ten koste van twee andere belangrijke projecten voor de regio, namelijk de N33 en de Wunderline. Het is dan ook van groot belang dat we als grootste gemeente ons blijven inzetten voor deze RSP-projecten. De N33 en de Wunderline zijn projecten die meer kansen bieden aan onze regio en de lobby moet daarom ook onverminderd doorgaan. We hopen dat de uitkomst van het lopende onderzoek hierin gaat helpen richting Den Haag, waar we vaak ook als één regio worden beschouwd. We weten dat het college zich inzet voor deze lobby en willen de wethouder ook vragen om hiermee door te blijven gaan en zich te blijven uitspreken voor deze projecten. ChristenUnie ziet het als onze taak als grootste gemeente hier onze stem in te blijven laten horen, omdat we als stad en regio niet los van elkaar staan, maar elkaar juist versterken. Dank u wel, Voorzitter.

00:26:51

Voorzitter: Dan heeft u toch nog een vraag van de heer Koks van de SP.

00:26:55

De heer Koks: Ja, in mijn woordvoering heb ik de suggestie gelanceerd dat de gemeente het voorkomen en het afhandelen van klachten naar zich toetrekt door middel van zo een loket en de suggestie gedaan dat de frequentie waarin wij verslag krijgen, dat die opgevoerd wordt. Wat vindt de ChristenUnie-fractie deze twee suggesties?

00:27:15

Mevrouw Moorlag: Ja, dank u wel, Voorzitter, wij denken dat we de klachten niet volledig naar ons toe moeten trekken, maar dat we daar wel degelijk iets in kunnen betekenen. Sorry, wat zei u als tweede?

00:27:29

De heer Koks: In de Provinciale Staten wordt de suggestie gedaan om maandelijks geïnformeerd te worden over de voortgang. Wat vindt u ervan, als wij daarbij aansluiten op de één of andere manier?

00:27:40

Mevrouw Moorlag: Wij denken dat drie keer per jaar voldoende is en we verwachten dat als er hele bijzondere zaken zijn, dat we alsnog worden ingelicht. Het lijkt ons wel goed om verder ook ingelicht te worden over de klachten.

00:27:56

Voorzitter: Dan ga ik naar de heer Staijen van de Stadspartij.

00:28:02

De Heer Staijen: Ja, dank u, Voorzitter. Voorzitter, de zuidelijke ringweg is essentieel voor de economie en voor de leefbaarheid van zowel de stad als het Ommeland en natuurlijk staat ook niet voor niets stad en Ommeland in het logo van de Stadspartij, dus het spreekt ons

ook aan. Deze herziene overeenkomst geeft weer zicht op in elk geval een goede bruikbare ringweg, maar pas in 2024. Het college spreekt in haar brief over het beste scenario dat verder is uitgewerkt op deze oplossing. Ik zou eigenlijk willen zeggen: het minst slechte scenario, want uiteindelijk zijn er eigenlijk alleen maar verliezers. Aannemer verliest, provincie verliest, de regio verliest, de gemeente verliest en de inwoners verliezen waarschijnlijk nog het meeste, want die dragen echt bij aan de gevolgen van dit project.

00:28:52

De Heer Staijen: Meneer Staijen, u heeft een vraag van de heer Leemhuis van GroenLinks.

00:28:56

De heer Leemhuis: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik ben het helemaal eens met wat de Stadspartij hier zegt. Er zijn alleen maar verliezers, maar als je nu één stap nog doordenkt, is er natuurlijk eigenlijk één partij die niet verliezer is en dat is het Rijk. Is de heer Staijen het met mij eens dat het Rijk toch wel op dit moment de dans nogal ontspringt en dat het belangrijk is dat juist het Rijk bijpast?

00:29:19

De Heer Staijen: De heer Leemhuis, als u één minuut wacht dan kom ik daaraan toe in mijn betoog. Ik was bij die verliezers, vooral uiteraard – andere partijen zeggen het ook al – de omwonenden die nu al jaren langer de overlast van al die bouwactiviteiten moeten ondergaan. Voor velen een indringende en uitzichtloze situatie die op het ogenblik nog verergerd wordt door de huidige lockdown, waarin de mensen ook nog thuis werken. De Stadspartij sluit zich dan ook graag aan bij de beide vragen van de heer Koks om vaker bijgepraat te worden, hoewel iedere maand misschien wel erg veel is en ook om de gemeente meer de regie te laten houden bij de klachtenafhandeling. Dan zijn er de financiële tekorten die aangevuld moeten worden. Via allerlei rekensommetjes met en zonder BTW komt de provincie uiteindelijk op 78 miljoen dat elders gevonden moet worden en dat binnen de RSP-gelden. Voorzitter, volgens de Stadspartij is het tekort minimaal 85 miljoen, want er is ook ergens zeven miljoen ineens uit het project weggeschreven. Groningen Bereikbaar wordt ergens anders ondergebracht. Het is dus duidelijk dat naast de 78 miljoen uit de RSP-gelden ook nog ergens zeven miljoen moet worden gevonden om Groningen Bereikbaar te continueren. Ik vraag ook aan de wethouder: waar wordt dat dan nu ondergebracht, wie gaat dat betalen en draagt de gemeente hier soms ook in bij? Dan de RSP. De gevolgen voor andere RSP-projecten zijn groot en eigenlijk onacceptabel en ook die projecten zijn heel belangrijk voor de economische ontwikkeling van de provincie en de stad. Rijkswaterstaat, meneer Leemhuis, is als opdrachtgever medeverantwoordelijk voor de problemen in het project en daarom vindt de Stadspartij het werkelijk onverteerbaar dat het Rijk niet bij wil dragen aan deze tekorten. Het huidige onderzoek wat gaat komen naar de rol van Rijkswaterstaat juichen we dan ook toe en ook staan wij achter alle lobbyactiviteiten om meer geld uit Den Haag of eventueel Brussel te krijgen. Dan hebben we één suggestie, misschien is er ook nog wel iets te vinden in de MPG-fondsen, want ook daar zit een bedrag in wat bestemd is voor de economische ontwikkeling van het noorden en bijvoorbeeld de Wunderline is toch echt een belangrijke economische verbinding voor het noorden.

00:31:46

Voorzitter: Meneer Staijen, u heeft een vraag van de heer Koks van de SP.

00:31:48

De heer Koks: U had het zojuist over het onderzoek wat gestart is naar oorzaken en gevolgen, maar dat wordt uitgevoerd door de Noordelijke Rekenkamer en de uitkomst daarvan wordt pas halverwege volgend jaar ergens verwacht, dus naar ons idee rijkelijk mosterd na de maaltijd.

00:32:04

De Heer Staijen: Meneer Koks dat is niet het onderzoek waar ik aan refereer. De Staten zelf zijn ook een onderzoek gestart naar de daadwerkelijke rol van Rijkswaterstaat in dit project, dus bij het veroorzaken van alle problemen. De rol die ze dus eigenlijk hebben als hoofd-opdrachtgever.

00:32:30

De Heer Staijen: Voorzitter, met de nieuwe contractafspraken is eigenlijk alle rek uit dit project. Er is nauwelijks nog ruimte om eventuele tegenvallers op te vangen en die zullen best nog wel komen. Een gedeputeerde omschreef dat, een maand geleden ongeveer, ook als een boterzachte garantie. Onze wethouder verwacht trouwens nog zelfs van die 45 miljoen geld over te houden, dus ik weet het ook niet. Tot slot, dit moet nooit meer gebeuren en er komen natuurlijk nog veel meer groot projecten aan. Na afloop van de werkzaamheden wil de Stadspartij dan ook graag een heel breed, een diepgaand, onderzoek over dit project en dat bedoel ik dan niet om schuldigen te zoeken, maar vooral om herhaling bij toekomstige grote projecten te voorkomen, dus eigenlijk een lerend onderzoek. Dank u wel.

00:33:24

Voorzitter: Ik zie dat de heer Koks graag nog iets extra's van u wil leren, want hij heeft een vraag.

00:33:28

De heer Koks: Toch nog even doorgaand op dat raadsonderzoek. Wij hebben in november of zo een motie ingediend in de raad om zo een raadsonderzoek van start te laten gaan. Dat is helaas afgestemd door, onder andere omdat de PvdA vond dat de tijd daar nog niet rijp voor was. Vindt u het niet eens interessant om de raad weer eens te vragen of de tijd nu langzamerhand rijp is voor zo een raadsonderzoek?

00:33:50

De Heer Staijen: Nee, meneer Koks dat vind ik niet interessant. Ten eerste ben ik niet zo een voorstander om in dit geval raadsonderzoek te doen. Als raad van de gemeente Groningen staan we nog altijd aan de zijkant. Ik denk ook dat je hier naar een heel breed opgezet onderzoek moet gaan door een bureau dat ook gespecialiseerd is in dit soort zaken en liefst geen verbinding heeft met Rijkswaterstaat, zodat je echt kan leren hoe dit project gestart is, waar het allemaal misging en wat je kan doen om dat te voorkomen. Raadsonderzoek wijst mij al veel heel te snel naar wie heeft nu de schuld hieraan. Bovendien is de gemeente Groningen nu niet direct de belangrijkste partner in zo een onderzoek.

00:34:36

Voorzitter: Dan voordat ik de heer Leemhuis het woord geef, excuus aan de heer Koks, de heer Niejenhuis, mevrouw Moorlag en voor de helft de heer Staijen. U was niet in beeld toen u sprak, maar inmiddels is dat technisch mankement verholpen. De heer Koks mag

straks in zijn eigen tijd, na de vergadering, zijn woordvoering overdoen. Meneer Leemhuis van GroenLinks, u heeft het woord.

00:35:01

De heer Leemhuis: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik wil beginnen met de complimenten aan de beide colleges die toch in een moeilijke tijd een heel intensief proces, wat veel te lang heeft geduurd, toch tot een resultaat heeft gebracht. Dat is, wat je ook verder van de uitkomst vindt, toch best wel een prestatie, want we hebben via de media kunnen begrijpen dat er regelmatig grote druk is uitgeoefend op beide colleges, dus complimenten daarvoor. Dan komt natuurlijk de vraag: wat is de beoordeling van de overeenkomst die gesloten is? Het is, denk ik, de raad bekend dat het standpunt van mijn fractie altijd is geweest: er is een contract, CHP moet zich daaraan houden en alle problemen zijn voor CHP. Als je dat vanuit dat perspectief bekijkt dan is het natuurlijk wel teleurstellend dat er een hele grote hoeveelheid overheidsgeld, geld van de samenleving, ondanks dat contract beschikbaar moet worden gesteld voor dit project. Als je dan echter kijkt naar de omstandigheden die er waren, de beide colleges hadden als onderhandelende partij niet meer de luxe om te kiezen voor wat ideaal is of wat eerlijker is of wat je zou willen, want er was een serieus risico dat de bouw van het hele project helemaal stil zou komen te liggen. Het ontbinden van contracten, bijbehorende nog langere ellende voor omwonenden, problemen voor de bereikbaarheid, problemen voor de werknemers, dus de colleges moesten een koers kiezen tussen kwaden, in plaats van dat wat eerlijk is of dat wat wenselijk is. Daarom zegt mijn fractie: dit is een overeenkomst die mijn fractie kan ondersteunen, omdat het best knap en behendig is om dat op deze manier tot een einde te brengen. Waar mijn fractie, en u heeft dat ook al gemerkt in mijn eerdere interruptie, wel zeer ontevreden over is, is over de rol en positie die het Rijk inneemt, want het is eigenlijk ronduit stuitend dat een minister ... We hebben het vanochtend ook in de statenvergadering van de gedeputeerde kunnen horen. Het Rijk weigert gewoon verantwoordelijkheid te nemen voor een project dat van het Rijk is, dat onder de regie staat van het Rijk en waarbij het Rijk ook keuzes over de contractvorm en dergelijke heeft genomen. Mijn fractie blijft – ik ben heel blij dat wij als raad unaniem een motie hebben aangenomen van mevrouw de Wrede, de motie 'Samen Sterk' dat we vinden dat het Rijk een bijdrage zou moeten leveren. Mijn fractie is nog steeds van mening dat het eigenlijk niet uit te leggen zou zijn als het Rijk niet ook een substantieel deel van die kosten neemt. Dat gezegd hebbende, snapt mijn fractie ook wel dat de provincie zegt: ja, we moeten nu een keuze maken, want volgens de bestaande afspraken is de provincie financieel verantwoordelijk en dan kiezen zij een aantal projecten in de RSP om het daaruit te dekken. Ook daar heeft mijn fractie begrip voor, want dat is eenmaal hoe het is afgesproken. Dat zeg ik echter alleen maar met de opmerking, dat gezien hoe dit project is verlopen het absurd zou zijn als het Rijk niet ook een substantiële bijdrage zou leveren.

00:38:14

Voorzitter: Daarover hebt u een vraag van de heer Koks van de SP.

00:38:17

De heer Koks: Vindt u in dat verband dat de provincie en in de slipstream daarvan wij, de CDA- SP-motie van vlak voor de kerst voldoende heeft uitgeput om het Rijk te bewegen om met een grotere bijdrage dan die zeven miljoen voor het projectbureau over de brug te komen?

00:38:39

De heer Leemhuis: Ik vind dat niet heel makkelijk om te beoordelen, want ik zie natuurlijk niet wat de gedeputeerde doet richting het Rijk. Ik denk dat de uitspraak van de gedeputeerde, die ook in de media gedeeld is, wel boekdelen spreekt. Ik denk vooral dat het wel slim is van de twee colleges dat ze gezegd hebben: we moeten nu eerst maar eens die overeenkomst hebben, want dat levert duidelijkheid op en dat zorgt voor minder vertraging en dat zorgt uiteindelijk dat het project tot een goed einde komt. Ik zie vooral dat mijn fractie en ik weet zeker ook uw fractie van mening is dat het Rijk echt meer moet doen. Die motie die wij hebben aangenomen in de raad was daarin belangrijk, maar veel belangrijker is inderdaad die motie die de SP heeft ingediend in de Tweede Kamer. Wij vinden zonder meer dat die discussie nog voortgezet moet worden. Dan over de keuze. Wat mijn fractie betreft, is het eigenlijk best wel wrang dat een project wat belangrijk is voor de stad als de Wunderline een deel van zijn budget kwijtraakt aan een asfaltproject, terwijl openbaar vervoer zo belangrijk is. Laten we niet vergeten binnen het RSP zijn tot nu toe veel OV-projecten gesneuveld. De tram, – dat heeft andere oorzaken die we ook bij ons zelf moeten zoeken. Wij als raad zeg ik dan, niet wij als fractie – maar ook de trein van Groningen naar Heerenveen en terug is een project dat al gesneuveld is en dan gaat de provincie noodgedwongen weer kiezen voor een OV-project. In alle eerlijkheid vindt mijn fractie het wel zeer terecht dat als een asfaltproject duurder uitvalt, dat er naar een ander asfaltproject, namelijk de N33 wordt gekeken. Vanuit het belang van de gemeente Groningen is ook zonneklaar dat de verdubbeling van de N33 geen prioriteit zou moeten hebben. Dat wil mijn fractie in ieder geval gezegd hebben, maar wij snappen ook dat die N33 onderdeel is van een breder project wat ook al vastgesteld was. Ik hoor de vragen die de SP net stelde over de N33 ... Misschien maar eerst de vraag hoor, want dit is een ander blokje.

00:40:47

Voorzitter: Handig dat u meedenkt meneer Leemhuis. Ja, u heeft een vraag van de heer Nijenhuis van de Partij van de Arbeid.

00:40:52

De Heer Nijenhuis: Ik wilde toch even aan de heer Leemhuis vragen: is het niet zo dat er in de huidige gemeente Eemsdelta een enorm groot industriecluster ligt, na de stad Groningen van grote economische betekenis voor deze provincie? Zou het niet zo kunnen zijn dat die verbinding wel degelijk echt prioriteit heeft in onze economische ontwikkeling?

00:41:14

De heer Leemhuis: Ik snap best wat de redenering is achter het feit dat de N33 heel belangrijk wordt gevonden. Mijn fractie is er niet van overtuigd dat het zonder die verdubbeling van de N33 rampspoed is en daarom zijn wij niet per se van mening dat het verdubbelen van een asfaltweg van Appingedam naar de N33 prioriteit heeft. Wij snappen dat dat een politieke realiteit is, maar als wij het in ons eentje hier in de een raad voor het zeggen hadden gehad, hadden wij het prima gevonden dat de Wunderline volledig door zou gaan en dat het niet naar asfalt zou zijn gegaan. Het is dan asfaltproject om asfaltproject, want er zijn al veel te veel voorbeelden geweest binnen het RSP, waarbij het van OV-projecten af is gegaan ten gunste van asfaltprojecten. Dan over de vragen die de SP stelde. Ik kan mij die vragen die de SP stelt best goed voorstellen. Mijn fractie vindt ook dat, ondanks die beetje omineuze passage in de brief, het van groot belang blijft dat de Aanpak Ring Zuid

sterk blijft sturen op de leefbaarheid van de omgeving tijdens de bouw en dat zou dus ook niet af moeten gaan van eerlijke regelingen voor omwonenden. Die overlast moet echt binnen de perken blijven. Tot slot een aantal vragen en nog het centrale punt van het opdrachtgeverschap. Ik denk dat het goed is dat de provincie er toe heeft besloten de Noordelijke Rekenkamer onderzoek te laten doen. Mijn fractie is vooral heel erg benieuwd hoe wij in zo een situatie zijn gekomen dat de provincie financieel verantwoordelijk is, maar geen sturingsruimte heeft om daar invloed op uit te oefenen en het Rijk niet verantwoordelijk is voor de risico's, maar wel de sturing in handen heeft. Dat lijkt me een prima onderzoek voor de Noordelijke Rekenkamer. Dan heb ik eigenlijk één opmerking nog en dat is een antwoord op de vraag die het college impliciet stelt in de brief: wij vinden het voortzetten van een viermaandelijks rapportage, dus drie per jaar, vinden wij zeker op dit moment nog van belang. Mijn beeld is ook dat als er wel andere dingen spelen dat er allerlei manieren zijn om die via vragenuren of andere agendering toch nog aan de orde te brengen. Viermaandelijks vinden wij dus voldoende.

00:43:47

Voorzitter: Dan de heer Koks met een vraag, tenzij de heer Rustebiel ook een vraag had? Nee, dan heeft de heer Koks nog een vraag aan de heer Leemhuis.

00:43:55

De heer Koks: En die suggestie van ons om de verantwoordelijkheid voor de klachtenafhandeling en voorkoming sterker bij de gemeente neer te leggen en daartoe een loket in te richten waar inwoners, enzovoorts zich toe kunnen richten?

00:44:08

De heer Leemhuis: Mijn fractie is een groot voorstander van dat er op zo veel mogelijk manieren wordt gekeken of er problemen zijn of overlast is en dat daar voelhorens voor zijn, maar wij hebben daarvoor een organisatie die heet Aanpak Ring Zuid en CHP heeft een eigen verantwoordelijkheid daarin natuurlijk. In de Aanpak Ring Zuid participeren we via de stuurgroep gemeente, provincie en Rijk en het is de taak van ARZ om dat goed te doen. Als er redenen zijn om te zeggen dat dat niet helemaal goed gaat dan kunnen we altijd suggesties aanleveren, maar ik zie niet waarom er nu nog een apart gemeentelijk loket moet zijn als Aanpak Ring Zuid dat juist al voor de overheden en voor de samenleving zou moeten doen.

00:44:50

Voorzitter: Dan heeft de heer Koks nog een korte vraag aan de heer Leemhuis.

00:44:53

De heer Koks: De praktijk van de afgelopen jaren heeft toch bewezen dat overlastsituaties, in ieder geval in de ogen van bewoners, onvoldoende te lijf gegaan worden, dus is het daarom juist niet nu de tijd om dat sterker in de gemeentelijke verantwoordelijkheid te leggen?

00:45:13

De heer Leemhuis: Ik zie op zich het punt wat de SP aanbrengt van er is een risico dat het nu minder ruimschoots wordt gedaan vanwege die ruimte die er mist, – ik zat ook even te kijken bij die passage in de brief – maar laten we wat dat betreft vooral zeggen wat wij verwachten van ARZ en van CAP en dat zij dat ook zullen moeten uitvoeren. Als wij de komende maanden en komende jaren wel grote problemen zien, dan praat ik met u verder

daarover, maar voorlopig is dat gewoon de taak – wat mijn fractie betreft – van CHP en ARZ om dat goed te doen. Mijn indruk is ook wel dat als er fouten werden gemaakt of als er overlast was, dat duurde soms lang, maar het is vaak ook opgelost is en soms ook helemaal niet oplosbaar is, omdat het nu eenmaal een groot bouwproject is midden in de stad.

00:46:00

Voorzitter: Dan is het woord aan de heer Rustebiel van D66.

00:46:04

De heer Rustebiel: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ja, net als GroenLinks heeft D66 zich altijd op het standpunt gesteld dat er een contract getekend is voor een opdracht en het contract moet nagekomen worden binnen een bepaald afgesproken bedrag en de afgesproken tijd. We weten natuurlijk wel, wij zijn ook niet naïef, dat infrastructuurprojecten in Nederland van deze omvang vaker vertraging oplopen en vaker duurder worden. In die situatie zijn wij helaas ook terechtgekomen en helaas was de impasse zo groot dat er een financieel compromis gevonden moest worden. Een compromis waarvan de rekening wat ons betreft bij Rijkswaterstaat had moeten liggen, want laten we wel zijn de zuidelijke ringweg – wij noemen het de ringweg – is het gewoon een kruispunt van twee rijkswegen, de A7 en de A28 en dan is het denk ik logisch dat de rijksoverheid daarvoor ook de verantwoordelijkheid neemt. Nu hebben we in de regio onderling discussie, omdat de regionale projecten op de helling komen te staan, doordat de rijksoverheid deze rol niet pakt en dat vind ik ook vanuit bestuurlijk opzicht en het samen optrekken vanuit Groningen erg kwetsbaar. Wij zouden met elkaar moeten staan voor de afspraken die we hebben liggen. Ook al ben je kritisch over de N33, ook al vind je wat over de Aanpak Ring Zuid als je niet in de stad woont, dat zijn projecten die bij elkaar horen en als wij als regio in onderlinge kift uiteenvallen, dan weten wij dat er maar één partij is die daarvan gaat profiteren en dat is de rijksoverheid, dus laten wij daar voor waken met zijn allen. Ja, de trein naar Stadskanaal en daarmee het perspectief op de Nedersaksenlijn blijft in beeld. Dat is natuurlijk wel positief, maar mijn fractie ziet graag dat die andere projecten ook weer op tafel komen. Dan nu het gemeentelijk perspectief. De elementen die de ringweg Groningen echt een meerwaarde geven, die blijven gewoon in de benen en daarom is, zoals de PvdA al stelde, dit de minst beroerde uitkomst. De zorg over de overlast die de SP deelde, die delen wij natuurlijk ook en helemaal in deze tijd waarin inwoners de hele dag thuiszitten, vaak ook met kinderen en ook nog hun werk moeten doen, naast een bouwput. Dat is gewoon een heel ander gegeven dan een jaar geleden en daar moet, denk ik, ook anders naar gekeken worden. Sommige keuzes snappen wij ook niet zo goed. We hebben die baileybrug natuurlijk ook in de busbaan gehad. We wisten dat dat ding overlast gaf en dan toch wordt zo een brug hier ook weer geïnstalleerd. Dat vinden wij een beetje een merkwaardige keuze.

00:48:19

Voorzitter: Meneer Rustebiel, u heeft een vraag van de heer Koks van de SP.

00:48:22

De heer Koks: Daar moeten we anders naar kijken of daar moet anders naar gekeken worden. Kunt u mij een tipje van de sluier oplichten wat dat 'anders kijken' in zou kunnen houden?

00:48:32

De heer Rustebiel: Ik heb niet een concrete definitie, maar ik denk als je de definities van overlast een jaar geleden bekijkt dat dat in deze tijd, waarin mensen de hele dag thuis zijn en vaak ook nog met de kinderen dat dat een andere definitie van overlast is dan een jaar geleden. Ik heb nu niet een idee hoe we dat op moeten lossen, alleen we kunnen niet zeggen, die normen van een jaar geleden volstaan nog, want inwoners zitten helaas in een andere situatie dan toen. De klachten komen veel dieper binnen. Wij zien die klachten natuurlijk ook allemaal in de mailbox voorbijkomen.

00:49:03

Voorzitter: Dan heeft de heer Koks toch nog een vraag.

00:49:05

De heer Koks: Ja, wij doen dus de suggestie om die verantwoordelijkheid meer naar de gemeente toe te trekken en om daar een loket voor te openen. Wat vindt u van die invulling van er 'anders' naar kijken'?

00:49:17

De heer Rustebiel: Ja, dat is een systeemoplossing. Ik ben daar niet per se op tegen, maar ik vind ook wij betalen gewoon de aannemer om dit te doen en als de aannemer dan zegt, de gemeente moet het weer doen of u zegt de gemeente moet het weer doen dan vinden wij dat vreemd. Volgens mij worden zij er gewoon rijkelijk voor betaald en laat ze die verantwoordelijkheid ook maar nemen, maar goed, ik ben benieuwd naar de reactie van de wethouder.

00:49:37

De heer Rustebiel: Ja, tot slot nog een andere zorg, die mijn fractie wil uitspreken over het verloop van het project. Er is natuurlijk nu een financieel compromis gevonden, maar hoe zorgen we dat bij toekomstige tegenvallers er nog voldoende ruimte zit in de financiën en in het onderling vertrouwen dat niet bij iedere nieuwe tegenvaller een soort van vergadertafel en vingerwijzen ontstaat over hoe daar nu weer mee om te gaan. Ik zou het college willen vragen: zit die lucht nog in de relatie?

00:50:08

Voorzitter: Dan kijk ik rond. Mevrouw Van der Giesen, CDA.

00:50:12

Mevrouw Van der Giessen: Ja, Voorzitter, wij zijn net als vele partijen hier blij dat er nu eindelijk een vaststellingsovereenkomst voor ons ligt, want we zijn nu eenmaal begonnen aan de bouw van de Ring en we moeten ook door. Het scenario wat nu voor ons ligt, is eigenlijk het beste van een heleboel nare oplossingen. De vertraging van zesendertig maanden blijft uiteraard een tegenslag, zeker voor omwonenden en we sluiten ons dan ook aan bij de zorg die de andere fracties hebben geuit over het stukje overlast richting de omwonenden. Net als alle andere fracties hier delen wij ook de zorg over de financiering van de andere projecten. We roepen het college dan ook op om samen met de provincie te blijven lobbyen voor middelen om ervoor te zorgen dat de projecten doorgang kunnen vinden. We kijken ook uit naar de resultaten van het onderzoek en we hopen dat dat ook onze positie versterkt. Om op de vraag van de heer Koks te reageren, wij denken dat de

huidige frequentie van informatie voldoende is om het project goed in de gaten te blijven houden.

00:51:08

De heer Koks: Ik had echter nog een vraag.

00:51:10

Voorzitter: De heer Koks heeft een vraag aan u, mevrouw Van der Giessen.

00:51:13

De heer Koks: Dat klachtenloket, wat vindt u daarvan?

00:51:15

Mevrouw Van der Giessen: Nee, ik sluit me eigenlijk aan bij de andere fracties die allemaal zeggen dat er op dit moment geen reden is om dat te organiseren als de verantwoordelijkheid daarvoor bij een andere partij ligt en als er klachten binnenkomen bij ons, dan zullen we die uiteraard serieus nemen.

00:51:29

De heer Koks: Heeft u ook een soort maatstaf? We hebben al vier forse overlastsituaties in de stad gehad. Hoeveel wilt u er nog hebben, voordat de gemeente zelf in actie moet komen?

00:51:35

Mevrouw Van der Giessen: Daar ga ik op dit moment geen uitspraak over doen, maar het lijkt mij dat als het de spuigaten uitloopt we opnieuw daarnaar kunnen kijken, maar dat is op dit moment niet aan de orde.

00:51:48

Voorzitter: Dan kijk ik of één van de raadsleden online het woord wil. Ja, de heer Van der Pol VVD. gaat uw gang.

00:51:55

De heer Van der Pol: Dank u wel, Voorzitter, kunt u mij horen?

00:51:57

Voorzitter: Wij kunnen u horen en zien.

00:51:59

De heer Van der Pol: Fantastisch. De VVD vindt het belangrijk dat de plannen voor de Ring Zuid zo snel mogelijk worden gerealiseerd en we zijn daarom ook blij met het akkoord. Hiermee kunnen we verder. In 2024 zijn we eindelijk af van de chaos midden in de stad. Het beperken van overlast voor omwonenden is hierbij wel essentieel. Volgens mij snappen we allemaal dat overlast onvermijdelijk is bij zo een project, maar we zijn het er ook allemaal over eens dat er keihard gewerkt moet worden om de getroffen bewoners tegemoet te komen en passende oplossingen te vinden. Eventuele bezuinigingen van Combinatie Herepoort op het omgevingsmanagement kunnen dus niet de bedoeling zijn. We sluiten ons aan bij de vragen van verschillende andere fracties en horen graag van de wethouder hoe hij opkomt voor de belangen van omwonenden hierin. Dan nog wel wat specifiekere vragen over de overlast en dan wel het tijdelijke viaduct bij de Paterswoldseweg. Hier is nu een tijdelijke oplossing gevonden door het verkeer op de Ring slechts vijftig kilometer per uur te laten rijden. De wethouder heeft eerder aangegeven dat op korte termijn definitieve

maatregelen gerealiseerd zouden kunnen worden om het lawaai en de trillingen te verminderen en ik vroeg me af hoe het daarmee stond. Dan nog een wat meer algemene vraag, namelijk over de lobby richting Den Haag. Het valt op dat de bijdrage vanuit het Rijk in het akkoord zeer minimaal is en ook de vervanging van de Paddepoelsterbrug en Gerrit Krolbrug zijn wat de VVD betreft voorbeelden van een lobby vanuit Groningen die niet soepel verloopt. Waarom verloopt dit zo stroef en waar ziet de wethouder mogelijkheden voor verbetering? Dank u wel.

00:53:35

Voorzitter: De heer Van der Pol heeft een vraag van de heer Leemhuis van GroenLinks.

00:53:39

De heer Leemhuis: Ja, Voorzitter, eerlijk gezegd zakt hier toch wel een klein beetje mijn broek van af, want tot nu toe heb ik eigenlijk de VVD-opstelling rondom zowel de brug als de Ring best begrijpelijk gevonden en heeft de VVD ook bij die motie gewoon meegedaan, maar als we nu gaan lopen zwartepieten of jokers uitdelen ... Ik kan even de zegswijze niet vinden, maar het is toch wel ongelooflijk dat een VVD-minister Cora van Nieuwenhuizen zoals de gedeputeerde vandaag nog zei, gewoon nul op rekest geeft om een bijdrage te leveren aan een fout die meer dan duidelijk ook bij het Rijk ligt. Hoe kan de VVD-fractie dan dit in hemelsnaam zeggen? Is het niet verstandig om even te zeggen dat de minister en het ministerie nu zijn verantwoordelijkheid moet nemen? Niet gaan vragen of er een lobby niet helemaal goed gaat. Wat is dit nu?

00:54:34

Voorzitter: Meneer Van der Pol, gaat uw gang.

00:54:36

De heer Van der Pol: Volgens mij was mijn vraag duidelijk en ben ik benieuwd hoe de wethouder ziet dat de lobby in de toekomst verbeterd kan worden. Ik denk dat iedereen het er toch mee eens zal zijn dat het nu niet het gewenste resultaat heeft.

00:54:50

De heer Leemhuis: Voorzitter?

00:54:50

Voorzitter: De heer Leemhuis heeft nog een korte vervolgvraag.

00:54:53

De heer Leemhuis: Dit is geen antwoord op de vraag. Hoe beoordeelt de VVD-fractie het totale uitblijven van enige actie vanuit de minister van Infrastructuur en Waterstaat van uw partij, Cora van Nieuwenhuizen?

00:55:08

Voorzitter: Ik kijk even of de heer Van der Pol nog wil reageren.

00:55:11

De heer Van der Pol: Wij zouden graag zien dat het Rijk daar ook een duidelijkere bijdrage aan levert, zeker.

00:55:19

Voorzitter: Meneer Van der Pol, u heeft nog een vraag van de heer Koks van de SP.

00:55:24

De heer Koks: Ja, Voorzitter, even voor mijn nieuwsgierigheid: weet u ook hoe de VVD-fractie in de Tweede Kamer gestemd heeft over beide moties? Eerlijk, ik weet het niet hoor, maar u weet dat vast als ingevoerde VVD'er. Kunt u mij dat vertellen?

00:55:38

Voorzitter: De nieuwsgierigheid van de heer Koks reikt tot in Den Haag. De heer Van der Pol, als u kunt reageren dan gaat uw gang.

00:55:46

De heer Van der Pol: Ik moet u het antwoord schuldig blijven dat weet ik niet.

00:55:49

Voorzitter: Dan stel ik voor dat de heer Koks even gaat googelen.

00:55:54

De heer Leemhuis: Ik wil wel even helpen, de VVD-fractie heeft voor beide moties natuurlijk tegengestemd, omdat ze een minister die geen stappen wil zetten de hand boven het hoofd houdt.

00:56:03

Voorzitter: Ik weet niet of dit de manier is om te reageren op een interruptie. Meneer Van der Pol, was u klaar met uw betoog?

00:56:12

De heer Van der Pol: Ik was klaar met mijn betoog. Bedankt, Voorzitter.

00:56:14

Voorzitter: Dan had mevrouw De Wrede van de Partij voor de Dieren het woord gevraagd. Gaat uw gang.

00:57:00

Mevrouw De Wrede: Voorzitter, de vaststellingsovereenkomst. De nieuwe Ring kost 70 procent meer dan het oorspronkelijke bedrag en is drie jaar later klaar, althans als er geen nieuwe beren op de weg verschijnen. Er is geen reservepot meer en het is ook nog mogelijk dat aanbestedende partijen, andere grote bouwbedrijven die tijdens het aanbestedingstraject afhaakten, omdat ze dachten het niet voor het beoogde budget te kunnen doen, een proces gaan aanspannen tegen ARZ. In hoeverre zou de gemeente daar toch financieel aansprakelijk voor kunnen worden gesteld, omdat de gemeente toch één van de drie overheden in die ARZ is? Graag een reactie. Waarschijnlijk is met deze vaststellingsovereenkomst gekozen voor het nu beste scenario, alhoewel de Partij voor de Dieren natuurlijk het liefst nooit aan deze hele ringweg was begonnen. De provincie laat onderzoek uitvoeren naar de rol als opdrachtgever van Rijkswaterstaat en het gemeentelijk college zegt dat ze blijven inzetten op het vinden van middelen voor de Wunderline bij het Rijk. Dat is de Partij voor de Dieren helemaal eens met het college, maar we kregen vandaag een brief van een burger, waarin zij het antwoord van een fractiemedewerker citeert op haar brief over de problemen bij de Ring. Hierin zegt deze fractiemedewerker van een partij uit het gemeentelijke college – ik zal geen nadere details prijsgeven – dat het er sterk op lijkt dat het project en het conflict tussen gemeenten, provincie en aannemer – het was een fractiemedewerker in Den Haag trouwens, zal ik er even aan toevoegen – dat het conflict tussen gemeenten, provincie en aannemer een maatje te groot is voor het lokale bestuur en

dat het Rijk onvermijdelijk moet ingrijpen. Hij voegt daar wel aan toe dat dat geen garantie is voor een oplossing. Dat is sympathiek, maar dit is dus blijkbaar het beeld dat bestaat. Alsof wij hier in het noorden een stelletje debielen zijn die zo een project niet aankunnen. Echter, zoals al vaker gesteld, het is Rijkswaterstaat die technisch gezien verantwoordelijk was voor het aanbestedingstraject en die daar vermoedelijk ook fouten heeft gemaakt, het Rijk dus. Middels onze motie 'Samen Sterk' heeft de Partij voor de Dieren samen met andere partijen het college destijds gevraagd om een vuist te maken met de provincie richting het Rijk voor compensatie van de kosten wat volkomen terecht is. Vandaag nog heeft gedeputeerde Gräper echter gezegd dat het Rijk niet bereid is om mee te betalen. Een tijdje geleden zei de wethouder blij te zijn aan te kunnen schuiven bij het BO-MIRT: "Wij zijn blij dat we daar kunnen aanschuiven". Dat irriteerde mij een beetje en dat heb ik dan ook gezegd. Dat vindt de Partij voor de Dieren een veel te onzekere houding en we moeten uitstralen dat wij hier in het noorden wat te bieden hebben. We hebben ruimte, we zijn één van de grootste steden van Nederland en dat is de manier waarop we ons ook moeten gedragen. De Partij voor de Dieren wil dat dit college, ook in het overleg met Rijkswaterstaat over de Gerrit Krolbrug en de Paddepoelsterbrug, zich zelfbewuster opstelt: "Gelukkig hebben wij daar geen minister voor". Leendert van der Laan van de Partij voor het Noorden zei dat laatst heel mooi: "Wij moeten hier in het noorden met het mes dwars in de bek zitten aan de onderhandelingstafel". Ik vond dat zo een geweldig citaat. Ik wilde dat even herhalen en ik wil de wethouder vragen: bent u dat met ons eens?

01:00:23

Voorzitter: Ik geloof dat de heer Leemhuis van GroenLinks u daar iets over wil vragen.

01:00:29

De heer Leemhuis: Ja, ik was wel benieuwd hoe mevrouw de Wrede dat ziet. Als er geen resultaat is van een lobby is dat altijd het bewijs dat de lobby slecht is? Of is het misschien ook omdat de ontvanger van de lobby, in dit geval de minister van Infrastructuur en Waterstaat, gewoon een bord voor de kop heeft, om het maar even zo te zeggen?

01:00:50

Mevrouw De Wrede: Ja, dat is natuurlijk een hele goede vraag van de heer Leemhuis. Dat is inderdaad absoluut niet per se de schuld van een slechte lobby vanuit het noorden. Het is mij echter in meerdere situaties opgevallen dat wij hier een te kleine broek aantrekken. Ik mis de uitstraling van een college dat met de vuist op tafel slaat en zegt: dit gaat hier niet gebeuren. Die uitstraling, die houding, zou ik wat meer willen zien. Ik heb het gevoel dat we te veel over ons heen laten lopen hier en dat we te veel zaken pikken. Ik denk, – ik denk, want ik ben er natuurlijk niet bij – dat dat beter kan.

01:01:42

Voorzitter: Mevrouw de Wrede, de heer Koks van de SP heeft een vraag aan u en daarna de heer Nijenhuis van de Partij van de Arbeid. Ik stel voor dat ze dat even achter elkaar doen.

01:01:51

De heer Koks: Ja, daar even op voortbordurend. U zegt: Rijkswaterstaat is de kwade genius. Nu, daar ben ik het vlot met u over eens. Is het echter ook niet zo dat wij bij de aanvang, zowel Provinciale Staten als wij als gemeenteraad, akkoord zijn gegaan met die constructie dat wij bij wijze van spreken afhankelijk zijn van wat Rijkswaterstaat allemaal bedenkt en de

provincie daar de rekening van kan betalen? Oftewel enige zelfreflectie naar hoe die aanvang van het hele traject is gebeurd dat lijkt me toch ook wel op zijn plaats. Wat vindt u daarvan?

01:02:30

Voorzitter: Mevrouw De Wrede.

01:02:31

Mevrouw De Wrede: Ja, dat is de Partij voor de Dieren helemaal eens met de heer Koks. Die hele manier waarop dit project op contract is gesteld is eigenlijk te gek voor woorden en dat heb ik me later ook wel laten vertellen. Normaal is het zo dat degene die bepaalt die betaalt en hier is dat inderdaad niet gebeurd. Rijkswaterstaat bepaalt, maar de provincie kan betalen, dus dat klopt daar heeft de heer Koks gelijk in.

01:03:03

Voorzitter: Dan de heer Niejenhuis van de Partij van de Arbeid.

01:03:04

De Heer Niejenhuis: Dank u wel, Voorzitter. Ja, over dat mes dwars in de bek. Ik zou me eigenlijk willen aansluiten bij de complimenten die de heer Leemhuis heeft geuit richting de gedeputeerde en ook richting de andere leden van de stuurgroep. Er is toch een goede deal gesloten nu over de Ring Zuid, die vaststellingsovereenkomst. Volgens mij is daar keihard onderhandeld. Bent u dat niet met mij eens? Ten tweede zou het ook zo kunnen zijn dat, wat u dan misschien slechte lobby noemt of onvoldoende de houding van dit gaat niet gebeuren, dat indirect verbonden is aan die systematiek van het MIRT? We weten, dankzij een zeer uitgebreid artikel in De Correspondent, waarin de gedeputeerde al uitgebreid genoemd werd, dat het heel erg gericht is op het oplossen van knelpunten en dat die knelpunten er op dit moment niet zijn en dat het dan ook heel erg lastig is om daar geld voor te organiseren. Zou het ook deels aan kunnen liggen aan de systematiek en minder aan de houding?

01:04:08

Voorzitter: Mevrouw De Wrede van de Partij voor de Dieren.

01:04:10

Mevrouw De Wrede: Ja, dank u wel Voorzitter. Ja, daar zou het zeker ook aan kunnen liggen, maar het ging mij om verschillende dingen. De manier waarop de wethouder dat zei en het gaat mij om geluiden die ik al heel lang opvang, ook als statenlid, dat de lobby vanuit het noorden onvoldoende is op het gebied van infrastructuur. Er is ook iets met de BTW. Wij betalen hier wel BTW over de aanleg van wegen en in de Randstad gebeurt dat niet. Er zijn meerdere zaken. In ieder geval zitten wij nu met het feit dat de Ring zoveel duurder wordt dan aanvankelijk begroot dat een groot openbaar vervoertraject hier niet doorgaat.

01:05:01

Voorzitter: Dan heeft u nog een vervolgvraag van de heer Niejenhuis van de Partij van de Arbeid en gezien de tijd stel ik voor dat u die kort en bondig formuleert.

01:05:14

De Heer Niejenhuis: Ja, ik zou de opmerking van mevrouw De Wrede over de BTW graag

even willen door leiden naar het college en daar graag een reactie op willen. Anders stel ik voor dat we even een factuurtje naar Den Haag sturen om die 21 procent terug te vorderen.

01:05:28

Voorzitter: Ik hoorde geen vraag. Mevrouw De Wrede vervolgt haar betoog.

01:05:32

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, Voorzitter. Ik vind, zoals het ook weleens gaat met kinderen opvoeden, je kunt mooie idealen hebben en een goed verhaal, maar dat een potje ordinaire chantage soms het beste werkt. Daarom deze vraag aan de wethouder: bent u bereid om na te denken over wat u zou kunnen inzetten of wat u samen met de provincie zou kunnen inzetten? Graag een reactie.

01:06:01

De heer Haaima: Ik geloof dat u een vraag heeft van de heer Haaima van de PVV. Nee, hoor ik dacht dat ik aan mijn woordvoering kon beginnen.

01:06:11

Voorzitter: Dat kan inderdaad bijna, want mevrouw De Wrede heeft redelijk veel tijd opgesoupeerd.

01:06:16

Mevrouw De Wrede: Ik ben bijna klaar, Voorzitter. Ik zal afronden. Wij vinden nog steeds dat het college zich te weinig bemoeit met de gang van zaken rond de Ring. Die heeft immers niet alleen financiële consequenties en infrastructurele, maar ook heel veel ellendige gevolgen voor onze burgers op talloze vlakken. We sluiten ons daarom ook aan bij het pleidooi van de SP dat de gemeente meer regie naar zich toe moet trekken om de aanleg voor onze inwoners draagbaar te houden. Dank u wel.

01:06:43

Voorzitter: Dan de heer Haaima van de Partij voor de Vrijheid. Gaat uw gang.

01:06:47

De heer Haaima: Ja, dank u wel, Voorzitter. Nu, zoals ik eerder vanavond ook al gezegd heb, hoe onze fractie denkt over de ondertunneling dat is wel helemaal duidelijk. Verder kunnen wij ons helemaal vinden in de woordvoering van de heer Koks van de SP en wij sluiten ons graag aan bij het idee om een loket te openen voor de bewoners in de buurt van de ringweg. Dit was het eigenlijk, dank u wel. De verdere vragen zijn eigenlijk allemaal gesteld.

01:07:15

Voorzitter: Ondanks dat, meneer Haaima, heeft u toch een vraag van de heer Leemhuis van GroenLinks.

01:07:19

De heer Leemhuis: Ja klopt, ik had een vraag aan de PVV-fractie. Ik zat vandaag het debat in de Staten te volgen en het viel mij op dat de woordvoerder van de PVV heel uitgebreid ging vragen of de provincie ook kon zorgen dat de gemeente Groningen geld zou bijdragen of meer zou bijdragen. Blijkbaar vindt de PVV in de Staten dus dat. Is dat ook het standpunt van de PVV in de gemeenteraad van Groningen dat de gemeente Groningen meer geld moet bijdragen of geld moet gaan bijdragen aan de meerkosten van de Ring Zuid, want dat zou mijn fractie nogal verbazen.

01:07:59

Voorzitter: Meneer Haaima, u mag reageren. Ja, gaat uw gang.

01:08:05

De heer Haaima: Ja, ik wil hier wel even op reageren. Ik heb helaas de statenvergadering van vanmorgen niet gevolgd. Voor zover ik van mijn fractie van de gemeente weet, zijn wij er zeer zeker geen voorstander van om de gemeente meer geld te laten betalen. Wij vinden eigenlijk meer, volgens mij, dat het Rijk dat moet doen, maar dat gaan we nog eens eventjes in onze eigen fractie bediscussiëren, als u dat niet erg vindt.

01:08:30

Voorzitter: Meneer Leemhuis van GroenLinks voor een korte vervolgvraag.

01:08:35

De heer Leemhuis: Mag ik daarmee de conclusie trekken dat de heer Van Kesteren als statenlid vindt dat de gemeente Groningen meer geld moet bijdragen, maar straks als gemeenteraadslid in de gemeente Groningen vindt dat dat niet moet? Is dat een juiste conclusie?

01:08:51

De heer Haaima: Ik wil hier wel heel kort iets over zeggen. Zoals ik ze in het begin al even zei, ik heb dus niet gehoord wat de heer Van Kesteren vanmorgen in de Staten heeft gezegd. Dat gaan wij overleggen, dus ik kan verder nog geen antwoord geven.

01:09:07

Voorzitter: Dank. De heer Moerkerk van 100% Groningen.

01:09:13

De heer Moerkerk: Dank u wel, Voorzitter. 100% Groningen kan zich erg goed vinden in de woordvoering van de heer Koks. Het voorstel voor een loket kunnen we steunen. Ik hoop ook dat het leidt tot een initiatiefvoorstel en dat dat dan de raad passeert met een positief oordeel. Ik vrees het ergste, maar daarom wil ik het college vragen of het zo wezen kan dat als we dit in de toekomst opnieuw bediscussiëren en misschien dan wel een loket willen, dat we dan al in beeld hebben, of het college ook de middelen kan geven aan het loket om de schade of de klachten af te wikkelen. Dat het loket niet tandeloos is, maar dat er wat geld weg kan komen uit de pot die de aannemer nu krijgt, om dit dan ook te gaan doen. Kan onderzocht worden door het college of die optie bestaat? Dank u wel.

01:10:01

Voorzitter: Dank u, meneer Moerkerk. Dan hebben we uw bijdrage gehad en dan heeft de wethouder ongeveer een halfuur om de vele vragen te beantwoorden. Er is veel over tafel gegaan over de lobby richting Den Haag, de RSP-projecten Wunderline en N33, de rol van Rijkswaterstaat en de heer Koks liet ons weten hoeveel verstand hij heeft van de nummers van Guus Meeuwis, want u haalde de titel Kedeng, kedeng aan. Dan geef ik de wethouder het woord.

01:10:38

de heer Broeksma: Dank u wel, Voorzitter. Ja, geen reden voor een groot feest, u beseft dat. Wel opluchting dat dat akkoord er is, een halfjaar nadat ik u 'enkele weken' had beloofd – ik zal het nooit meer doen – en schade voor eigenlijk alle partijen. Schade van 78 miljoen voor de provincie, voor het RSP-budget in ieder geval. Echter de scope van het project blijft

ongewijzigd. De termijn ligt nu vast. Drie jaar vertraging, de termijn die al eerdergenoemd was, is nu in een robuust akkoord vastgelegd. 78 miljoen schade voor de provincie of moet de provincie bijpassen. Sommigen van u zeggen terecht dat de schade groter is, maar het budget voor het project was groter en dat wordt nu helemaal opgesoupeerd en 78 miljoen is daar nog tekort. Gedeputeerde Staten heeft vandaag voorgesteld aan Provinciale Staten om dat uit de RSP-gelden te dekken. Er zijn nog drie projecten over en twee projecten daarvan zijn uitgekozen om wat later in de tijd te realiseren. Dat is ook de afspraak. De afspraken is dat de RSP-projecten onderling met elkaar verrekend worden, dus meevallers komen in de RSP-pot en tegenvallers worden ook uit diezelfde RSP-pot betaald. Dat is de afspraak, dus dat is de logica die daarin zit. U wijst ook op de verantwoordelijkheid van het Rijk. Het Rijk zegt: – en daar hebben ze recht op – contract is contract, we hebben de afspraak gemaakt dat wij het contract beheren als Rijk, Rijkswaterstaat en dat de regio, de provincie, het geld beheerd. Als er later een onderzoek komt, een aantal van u vraagt daar om na afloop van het project, terugkijkend om ervan te leren, zoals de heer Staijen ook zegt, ik denk dat iedereen dat wel wil. Zoveel van deze projecten zullen er niet meer voorkomen, maar goed om te bekijken, wat is nu met deze vorm, met deze constructie, is dit een gelukkige constructie geweest? Het is in ieder geval een complexe constructie, waarin opdrachtgever-opdrachtnemer en dan binnen die opdrachtgevers verschillende rollen, contractbeheer en de financiering daarvan, en dan nog een gemeente waar de weg doorheen loopt met bewoners die daar overlast van ervaren. Dat is een complexe constructie en de vraag is of dat wel een goede keuze is geweest, maar dat zullen onze onderzoeken moeten uitwijzen.

01:13:19

Voorzitter: Meneer de wethouder, u heeft een vraag van de heer Koks van de SP.

01:13:23

De heer Koks: Ja, u hanteert de gevleugelde term 'contract is contract', daar ben ik helemaal voor. Kunt u mij uitleggen waarom dat adagium geldt voor de verhouding provincie-Rijk, maar niet voor de verhouding aannemer-opdrachtgever? Als contract contact is, laat het dan voor iedereen gelden, zou je zeggen.

01:13:45

de heer Broeksma: Dat is ook zo, ook dat contract geldt. Meerdere partijen hebben ook aangegeven, dit is eigenlijk het minst slechtste scenario. Een ander scenario kan zijn: houd de opdrachtgever aan het contract of kom tot een exit of een ingebrekestelling of wat dan ook. U heeft de scenario-analyse kunnen lezen en dat zijn slechtere opties, dus dat maakt het lastig om je één op één aan het contract te houden.

01:14:12

De heer Koks: Heeft u dan in dat verband ook overwogen om het contract met Rijkswaterstaat bijvoorbeeld op te zeggen, omdat die zich ook niet aan het contract houden met de aannemer?

01:14:28

de heer Broeksma: U bedoelt de realisatieovereenkomst tussen Rijk, provincie en gemeente om die te heroverwegen. Nee, dat is geen optie geweest, omdat er afspraken zijn gemaakt over hoe het contract en de financiering geregeld is, dus dat kun je niet zomaar veranderen. Dat kan eigenlijk helemaal niet. De RSP-gelden. Twee projecten in de voordracht

Gedeputeerde Staten aan de Provinciale Staten zijn daarvoor uitgekozen, N33 om daar een deel weg te halen en de Wunderline en dat is jammer. Eigenlijk alle partijen zeggen: stad en regio, stad en Ommeland dat hoort bij elkaar, dus de vier RSP-projecten waar het hier over gaat, het stuk Veendam-Stadskanaal, de N33, de Wunderline en de Ring Zuid zijn van het grootste belang voor stad en regio. Ik kan wel zeggen: dat zijn rijksprojecten allemaal. Het zijn rijkswegen en ook het spoor is natuurlijk van het Rijk, van ProRail, maar er zijn projecten die zijn bovenregionaal. Als je kijkt naar de ontwikkelingen, ook in de Eemshaven, de industriële ontwikkeling daar, het openbaar vervoer de Wunderline en de lijn Veendam-Stadskanaal en ook de Ring Zuid is echt niet alleen voor de stad. Dat is natuurlijk een kruising tussen twee rijkswegen, de A28 en de A7, maar dat gaat verder dat zijn echt niet alleen Stadgers die daar rijden. Dat is voor de regio en bovenregionaal van belang. In die zin is het jammer, dat is ook echt reden tot treurnis dat die projecten gevaar lopen. Als er gevraagd wordt, staat de gemeente Groningen geheel achter de provincie Groningen om te kijken of die projecten alsnog door kunnen gaan dan zeg ik: ja. Dat is volmondig het geval. Ook de gedeputeerde heeft dat in de Provinciale Staten vandaag nog aangegeven dat de stad, de gemeente Groningen volledig achter de inspanning van de provincie staat om te kijken of die gelden alsnog van het Rijk kunnen komen. Ik zeg, de projecten zijn allemaal rijksprojecten. Het gaat over rijkswegen, de A28-A7 en de Ring Zuid dat is een rijksweg. Het feit dat het Rijk, de minister, vooralsnog niet bereid is om hier extra middelen aan te geven, dus extra middelen voor de Ring Zuid of extra middelen voor de N33 of wat dan ook, dat daar het voorlopige antwoord nee is, – ze staat in haar recht – maar het is erg onprettig. Het voelt niet goed. Het is jammer dat dat zo is.

01:17:07

de heer Broeksma: Om op de Partij voor de Dieren te reageren. Die lobby daarvoor doen wij met kracht. De motie die in de Provinciale Staten is aangenomen in de provincie en de motie die hier is aangenomen is persoonlijk onder de aandacht gebracht van de minister. Er zijn indringende en uitgebreide gesprekken met de minister over alle thema's kan ik u vertellen. Dat gaat over de bruggen, dat gaat over de Ring Zuid en over andere thema's waar Rijkswaterstaat bij betrokken is. 'Het mes in de bek' die term laat ik voor u, maar als het gaat om 'dit gaat hier niet gebeuren' dat is een tekst die letterlijke gezegd is. Of het beter zou kunnen of een andere lobby, een andere stijl of een ander karakter, misschien zou het helpen? We zijn uitgenodigd voor de lobby voor het Deltaplan. Een onderdeel van het Deltaplan is die Lelylijn en u weet dat de aanleg van de Lelylijn door het Groeifonds niet gehonoreerd is. Een aantal projecten in de Randstad en ook in Eindhoven en Limburg zijn wel gehonoreerd. Hadden wij dat beter kunnen doen? Wij maken met kracht die lobby voor het Deltaplan waar de Lelylijn of een sneller bestaand spoor een onderdeel van is, waar de Nedersaksenlijn onderdeel van is, waar de woningbouwopgave van onderdeel van is, waar de agglomeratiekracht een onderdeel van is, waar de werkgelegenheid een onderdeel van is, juist omdat het noorden van Nederland een oplossing kan bieden aan de rest van Nederland. Het is geen Deltaplan voor het noorden, maar een Deltaplan voor Nederland zou je beter kunnen zeggen. De problemen van de Randstad kunnen deels opgelost worden in Noord-Nederland, omdat wij inderdaad hier de ruimte hebben, omdat we inderdaad hier elkaar makkelijk kunnen vinden, omdat we hier ook die ambitie hebben en omdat Nederland zich niet kan veroorloven periferie te hebben. Dat wordt met volle kracht in Den Haag en

ook op andere plekken, zoals de EU, voor het voetlicht gebracht. Uw opmerking dat in de Randstad geen BTW betaald wordt en wij wel dat is een bizarre opmerking. Er is gewoon het BTW-compensatiefonds en daar hebben alle provincies en gemeenten in heel Nederland dezelfde rechten. Het zou wat zijn als in de Randstad andere regels of wetten zouden gelden dan hier in Noord-Nederland. Ik ga even verder, de overlast.

01:19:22

Voorzitter: Meneer de wethouder, u heeft eerst nog een vraag van mevrouw De Wrede van de Partij voor de Dieren.

01:19:28

Mevrouw De Wrede: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ik wil in de eerste plaats de wethouder bedanken voor zijn beantwoording. Dat van de BTW dat zal ik nog eens navragen hoe dat zit. U vertelt eigenlijk best overtuigend, vind ik, hoe krachtig u die lobby probeert neer te zetten. De Lelylijn die was ik nog even vergeten zonet bij de interruptie van wat lukt er hier dan niet. Hoe komt het dan volgens u dat dat toch niet de gewenste resultaten heeft, die lobby? Zoals bijvoorbeeld de Lelylijn en het extra geld vanuit het Rijk voor de Ring?

01:20:11

Voorzitter: De wethouder.

01:20:13

de heer Broeksma: Als het gaat over de Lelylijn door het Groeifonds. De inzet voor het Groeifonds wordt niet door de gemeente of door Noord-Nederland ingediend, maar door het ministerie. Het ministerie moet geloven in die Lelylijn. Het ministerie moet bereid zijn om de Lelylijn op te willen nemen in het toekomstperspectief. Dat gebeurt nu. De Lelylijn is in alle, – bijna alle, ik geloof dat er 41 partijen zijn – in heel veel verkiezingsprogramma's opgenomen en dat is niet zomaar. Kijkt u er op na, ook bij ledenvergaderingen waar verkiezingsprogramma zijn vastgesteld, zijn moties en amendementen aangenomen, waarbij de Lelylaan alsnog in het verkiezingsprogramma terecht is gekomen. Dat is niet toevallig. Dat is niet omdat iemand in Den Haag dat bedenkt. Dat is omdat dat hier in het noorden bedacht wordt. De Paddepoelsterbrug, ik kan u een ander voorbeeld geven. De minister zegt: die brug komt er niet, er is geen noodzaak voor de Paddepoelsterbrug. De uitkomst is dat in ieder geval die brug terugkomt en nu is nog de vervolgvraag – u kent de motie van 17 december in de Tweede Kamer – wordt dat een lagere brug of wordt het die hoge brug? Dat is de vraag daar. Als het gaat over de Gerrit Krolbrug. U weet hoe lang het geduurd heeft, voordat er bestuurlijke voortgang was over de Gerrit Krolbrug. Dat is omdat, waar de minister zegt die bewonersvariant die doen we niet de regio keer op keer zegt, die bewonersvariant moet wel meegenomen worden, dus dat heeft een half jaar geduurd. Ik kan u niet alle details van die lobby vertellen. Op het moment dat we een openbare lobby gaan voeren, de gedeputeerde gaf het vanmiddag ook nog even aan, dan heb je minder gesprekspartners. Dan zeggen ze, wij praten niet met u, want dan lobby je in de openbaarheid. Uw opmerkingen dat het wat meer zelfvertrouwen mag uitstralen. met het mes in de bek of een grotere broek aantrekken en dat het dan allemaal beter zou gaan dat werp ik verre van mij. U maakt deze opmerkingen vaker. Ik zeg er dit over en ik hoop dat u er verder niet meer op ingaat en dat het hierbij kan blijven.

01:22:22

Voorzitter: Dan heeft u nog een korte vraag van de heer Koks.

01:22:26

De heer Koks: Is de wethouder het met mij eens dat er licht gloort aan het einde van de tunnel? We sturen binnenkort drie of vier musketiers uit ons midden naar Den Haag. Er zitten er al een paar. Lijkt het u niet een goed idee om hun permanent te souffleren over de Groningse belangen in die Tweede Kamer?

01:22:44

de heer Broeksma: 17 maart zijn de verkiezingen en van mij hoeft u geen stemadvies te hebben dat weet u zelf wel. Op 17 maart zijn de verkiezingen en dan zullen we zien hoe het allemaal afloopt. Ja, de overlast en de bewoners. Er is een loket en wij als ARZ, de drie overheden, hebben een contract met de aannemer Combinatie Herepoort om te excelleren in omgevingsmanagement en daar houden wij ze ook aan. Er is dat klachtenloket en de suggestie dat de gemeente dat klachtenloket zou moeten overnemen en 100% vraagt of daar dan ook middelen voor zijn? We moeten niet in de positie komen dat de aannemer zegt: wij komen met een slap verhaal dan krijgen we overlast voor de omgeving en de gemeente lost het dan wel weer op. Er komen klachten, dus wij komen met een brug die niet goed is en we komen met overlast en de gemeente heeft dat loket en ook middelen en die gaat het oplossen. Is er een kans dat er middelen van de aannemer naar de gemeenten gaan, vroeg 100%. Nee, dat is precies deze vaststellingsovereenkomst over finale kwijting. We hebben het niet meer over middelen, want die zijn nu voor eens en voor altijd vastgelegd. Dit is het. Er zijn risicopotten bij de één en risicopotten bij de ander. Als er risico's optreden dan worden die uit de risicopotten betaald, maar er gaat geen geld meer van de aannemer ergens naar toe. Dat was deze onderhandeling. Het heeft een half jaar, of nog langer, geduurd. Een half jaar om van dit akkoord op hoofdlijnen naar een vaststellingsovereenkomst te komen en het akkoord op hoofdlijnen heeft ook al een tijd geduurd. Dit is het verhaal. De heer Van der Pol van de VVD vraagt: hoe gaat dat nu bij de Paterswoldseweg? Ik kan een voorbeeld geven hoe dat omgevingsmanagement eruit ziet. Daar zitten dus ook mensen van de gemeente bij, mensen van de ARZ bij en de aannemer zit er natuurlijk bij. Daar is een onderzoek gedaan naar aanleiding van die klachten; het is een lawaai en die 50 kilometer. U bent dan misschien de enige – en een paar anderen ook nog wel, zoals de mensen van de ARZ – die daar 50 kilometer rijdt, want het wordt massaal genegeerd. Dat is niet een groot succes. Onderzoek is gedaan naar wat moet daar gebeuren. De resultaten worden nu besproken. Morgenavond is er weer een bewonersoverleg. Er wordt ook deze week gekeken welke oplossingen zijn er mogelijk en hoe zit dat allemaal technisch in elkaar. Moet het worden ingepakt of moet er weer wat anders gebeuren? Dat laat ik aan de technici over en dat wordt dan ook uitgevoerd en zal nog enkele weken duren. Morgenavond bewonersoverleg. Bewoners kennen ook het tijdspad. We zeggen ook wie de kosten betaalt, is geen reden voor uitstel, zodat helder is wat er moet gebeuren en later gaan we wel met de aannemer bekijken wat hun deel is en wat het deel van ARZ is. De bewoners zitten in de appgroep, een vertegenwoordiger per woonblok, maar die hebben dan weer onderlinge appgroepen, dus de communicatie, de manier waarop klachten het loket bereiken dat gaat op een soepele manier. U las vanmorgen ook in de krant dat ik spreek met de mensen van de Zaayer en ik spreek daar binnenkort weer mee. Zij worden

geholpen om hun klachten te kunnen formuleren. We hebben een soort mediator of iemand die aan hun kant staat gevonden en dat faciliteren wij, ook om richting aannemer en richting opdrachtnemer hun klachten, hun vragen en het begrijpen van de onderzoeken vanuit hun kant te kunnen doen. We proberen het dus zo goed mogelijk te doen en misschien is het een goed idee om met u als raad een informerende sessie te organiseren over hoe gaat dat omgevingsmanagement en hoe ziet dat eruit. Als u daar belangstelling voor heeft, ik heb die vraag al gesteld, en u zegt graag dan willen we graag de raad bijpraten over hoe dat omgevingsmanagement er uitziet. Ik bied u dat aan, als u daar belangstelling voor heeft.

01:26:42

Voorzitter: Dan heeft u nog een vraag van de heer Koks van de SP, die zich, denk ik, net als deze voorzitter netjes aan de maximumsnelheid van 50 houdt.

01:26:50

De heer Koks: Voorzitter, ik fiets dus die snelheid haal ik niet. Mijn vraag is: kijk, waar het natuurlijk, wat mij betreft, in wezen om gaat, is of er een soort gezagsverhouding bestaat tussen de gemeente, als hoeder van het welzijn van onze inwoners en de aannemer? Is het zo dat als ú vindt dat een overlastsituatie onacceptabel is of u voorziet een overlastsituatie, bent u dan in de positie om te zeggen: "Aannemer, alles goed en wel, maar zo doen we het niet, want dat komt mijn bevolking niet ten goede". Zit u in die positie?

01:27:38

de heer Broeksma: Er is een contract dat zei ik u net ook. Overigens zijn de bewoners niet alleen inwoners van onze gemeente, het zijn ook inwoners van onze provincie en ook inwoners van ons Rijk, dus de drie overheden hebben ook samen die verantwoordelijkheid om voor de burgers te zorgen. ARZ is daar dus in een contractpositie met de opdrachtnemer, met de aannemer. Die contractpositie die is er dus. Excelleren in omgevingsmanagement dat is een term. We hebben het eerder over de Paddepoelsterbrug gehad, die retrobrug die daar staat. Geluid is een lastig geval. Het is niet eenvoudig te voorspellen hoe geluidsoverlast kan optreden. Op het moment dat het optreedt moet er snel gehandeld worden. Natuurlijk hebben we het liefst dat het de volgende dag klaar is, maar u snapt dat dat allemaal niet zal gaan. Ik heb u echter net verteld hoe intensief die gesprekken zijn, ook met de bewoners en appgroepen en alles. Morgen is er weer een gesprek, vandaag worden de resultaten besproken en volgende week welke oplossingen er zijn. Er wordt dus hard aan getrokken.

01:28:37

Voorzitter: Dan nog een hele korte laatste vraag van de heer Koks.

01:28:39

De heer Koks: Echter in het projectbureau hebben de provincie en het Rijk ook forse andere belangen dan het wel en wee van de bewoners van de gemeente Groningen. De CHP als aannemer heeft natuurlijk ook fors zijn eigen belangen. Daardoor kan het dus zijn dat de prioriteit, als hoeder van het welzijn van onze inwoners op een lager pitje staat bij de andere contractpartners?

01:29:06

de heer Broeksma: 'Met af en toe een mes in de bek zeg ik gewoon hoe het in die stuurgroep moet'. Uiteraard, de bewoners melden zich ook bij het loket en ik spreek ze ook, dus binnen de stuurgroep is daar volop aandacht voor en daar vraag ik steeds aandacht voor. Zonder

mes in de bek overigens dat was een grapje. Ik ga even de andere vragen bij langs, meer specifieke vragen. De rol van het Rijk. De SP suggereert, ga niet nu al het tekort dekken, want dan denkt het Rijk, dat is klaar. Er is ook vanmorgen gezegd, zou het niet uit de RSP-gelden kunnen, maar uit de reguliere begroting van de provincie? Dan gaat het Rijk inderdaad denken, dan is dat opgelost en dan gaan ze minder hard lopen. Er moet wel een oplossing zijn voor het tekort, anders kan die vaststellingsovereenkomst niet getekend worden. Die is getekend onder het voorbehoud van goedkeuring van de financiering door Provinciale Staten. Daar wordt vanavond over gestemd. Regiowerknemers vraagt de Partij van de Arbeid. Werknemers uit de regio die afspraak blijft staan en blijft gewoon geldig. De gevolgen voor SROI, social return. In februari komen we daar met een brief of een notitie over.

01:30:26

Voorzitter: Belangrijke vraag, meneer Koks?

01:30:29

De heer Koks: De SROI daar komt in februari een notitie over, maar geldt dat ook voor de omvang van de regionale werkgelegenheid die daarmee gemoeid is en welk deel van de aanneemsom in de regio neerdaalt? Dat was namelijk drie jaar terug ook een onderdeel van het onderzoek.

01:30:46

Voorzitter: De wethouder.

01:30:48

de heer Broeksma: Dat laatste heb ik dan geen notitie van gekregen, maar ik ga ervan uit dat dat komt. Als u dat gevraagd heeft dan zullen we kijken welke gegevens we daarover hebben. Als het tot vertraging leidt ... Nu dat vul ik in, maar u stelt die vraag en die vraag wordt opgenomen door anderen en daar komen we op terug.

01:31:11

de heer Broeksma: Wat betekent het voor de regio? Ik heb gezegd, het zijn feitelijk allemaal rijksprojecten. Ook het spoor is een rijks ding, ProRail. Stad en regio versterken elkaar, we hebben elkaar nodig. U weet het, elke dag gaan 200.000 mensen de stad in en uit. 200.000 's morgens en 's middags weer een keer 200.000, dus dat verdubbelt de stad in feite. Het belang van de stad voor de regio is natuurlijk niet te overschatten. Hetzelfde geldt voor het belang van de regio voor de stad, het industriecluster in Delfzijl. Veel van onze mensen die hier werken, wonen in de regio en andersom.

01:32:05

Voorzitter: Ik geloof dat de wethouder het vermoeden heeft dat hij klaar is met de beantwoording.

01:32:11

de heer Broeksma: Ik loop er even bij langs. Ik heb wat dingen samengenomen en nu de korte vragen nog. Drie keer per jaar informeren we u over de ringweg en wij denken dat dat genoeg is. Dat daar in de provincie anders naar gekeken wordt, heeft ook te maken met het enorme financiële belang wat de provincie heeft, vandaar dat daar wat dichter op gezeten wordt. Wij melden het u op het moment dat er tussendoor belangrijke zaken zijn die gemeld moeten worden. Dat doen wij uiteraard.

01:32:44

Voorzitter: Meneer Leemhuis, heeft u een vraag over dit punt?

01:32:51

De heer Leemhuis: Ja, dat is een beetje ook in het verlengde met het punt wat de heer Koks eerder stelde. Mijn fractie snapt dat de Staten het maandelijks wil doen en mijn fractie is ook van mening dat drie keer per jaar hier in de raad op zich voldoende moet zijn, los van incidenten en daar zijn dan ook weer agenderingsmogelijkheden voor. Echter vindt mijn fractie het wel belangrijk dat het college ook richting de provincie blijft duidelijk maken dat ook die zorg voor de omwonenden en de overlast belangrijk is. Dat het niet bij de provincie gaat ondersneeuwen, zodat het vooral over geld gaat en niet over een derde van de inwoners van de provincie die dagelijks overlast heeft. Ziet het college dat ook zo?

01:33:37

de heer Broeksma: Niet alleen de gemeente, maar ook de provincie en ook Rijkswaterstaat, heel ARZ ziet dat de bewoners absoluut prioriteit hebben in dit project. Geen misverstand daarover. D66 stelde de vraag: u merkt op dat de overlast in coronatijd anders is, want mensen zitten vaker thuis. Ook dat is bekend bij het omgevingsmanagement. Die avondklok is dan voor de mensen van de Paterswoldseweg weer een gelukje, maar die houdt ook een keer op. Dat snap ik allemaal, veel mensen zitten thuis en dat is helemaal helder. Zit er nog lucht bij nieuwe tegenvallers? Eén van de voordelen van deze vaststellingsovereenkomst is dat de risico's nu helemaal helder zijn en dat er ook voldoende risicobudgetten zijn. Van die 78 miljoen, even ter herinnering, is 37 miljoen risicobudget. Het zou dus kunnen, als er geen bommen uit de tweede wereldoorlog worden gevonden, dat een deel van die 37 miljoen – ja, waarom niet het hele bedrag – overblijft. 37 miljoen van die 78 miljoen, de helft ongeveer, is een risicoreservering en aan de aannemerskant zijn die risico's ook voldoende afgedekt. Volgens mij, Voorzitter, is dit het. Dank u wel.

01:34:54

Voorzitter: Die indruk heb ik ook. De heer Staijen niet. Ik denk dat dat de vraag was over Groningen Bereikbaar die nog niet beantwoord is.

01:35:08

De Heer Staijen: Juist.

01:35:09

de heer Broeksma: Ja, ik zag ergens staan dat u zorgen had dat Groningen Bereikbaar niet doorgaat. Groningen Bereikbaar gaat gewoon door, maar wordt niet vanuit het project gefinancierd. Het wordt op een andere manier gefinancierd. Ook de bijdrage van de provincie komt uit andere budgetten en dat geldt ook voor onze bijdrage. In feite is het zo dat Groningen Bereikbaar, dat vindt de provincie ook, een grotere rol gaat krijgen. Groningen Bereikbaar doet meer dan alleen de zuidelijke ringweg. Ook elders in de stad of in de gemeente, als daar wegwerkzaamheden zijn of een omleidingsroute is dan is Groningen Bereikbaar daar. De provincie heeft het beeld dat Groningen Bereikbaar zelfs voor de hele provincie iets zou kunnen gaan doen en ze is bereid om meer geld in Groningen Bereikbaar als geheel te stoppen. Het nut en de noodzaak van Groningen Bereikbaar gaat verder dan de Ring Zuid, dus dat blijft gewoon gedekt en Groningen Bereikbaar gaat gewoon door tot ieders tevredenheid.

01:35:55

Voorzitter: Dan nog een vervolgvraag van de heer Staijen van de Stadspartij op dat punt.

01:35:58

De Heer Staijen: Begrijp ik uit uw antwoord dat ook de gemeente een deel bijdraagt aan Groningen Bereikbaar buiten dit project om?

01:36:07

De heer Leemhuis: Ja, uit de intensiveringsmiddelen Verkeer dragen wij vijf ton per jaar bij.

01:36:12

Voorzitter: Meneer Koks.

01:36:13

De heer Koks: Ja, ik heb nog gevraagd naar die schaderegeling die ingesteld werd op het moment dat die ijzeren platen de grond in gemept werden. Toen was de regeling dat tot 10.000 euro schade aan woningen dat dat onderhands door de aannemer aan de woningeigenaar voldaan zou worden en alles wat daarboven zou komen, zou via de schadeverzekeringen geregeld worden. Dat was een redelijk coulante regeling, waarin ook vlot schade-uitkeringen kon plaatsvinden. Is die regeling nog steeds intact of is deze gesneuveld in deze vaststellingsovereenkomst?

01:36:43

Voorzitter: De wethouder.

01:36:44

de heer Broeksma: De regeling waar u op doelt dat ging om de omwonenden Oosterpoort. Er was inderdaad 10.000 beschikbaar gesteld voor ondersteuning bij wijze van proef op het moment dat er geheid werd en er was schade aan de woning. Waar u nu op doelt dat is een ander soort schade. Die proef moet nog geëvalueerd worden, dus dat weten we nog niet. Als het gaat over coulance richting bewoners, vanwege coronatijd en als het gaat over overlast, daar zijn gesprekken over, dus dat weet ik niet. Die 10.000 dat is echt een specifiek geval, bijvoorbeeld hotelovernachtingen of anderszins. Dat was ook een onderdeel daarvan, als het te veel wordt kun je een hotelovernachting voor een aantal dagen krijgen. Die proef ging echt over schade aan de woning vanwege het heien.

01:37:28

De heer Koks: Ja, dat bedoel ik ook, maar die is niet meer intact? Die was specifiek voor die Oosterpoortwoningen?

01:37:35

de heer Broeksma: Ik dacht dat u doelde op de Paterswoldseweg?

01:37:38

De heer Koks: Willekeurig welke woningen. Langs het hele tracé waar gebouwd wordt, worden nulmetingen gedaan en als daar schade uit voortkomt dat er dan tot 10.000 euro onderhands vergoed wordt. Of die regeling nog bestaat?

01:37:52

de heer Broeksma: Dan heb ik uw vraag verkeerd uitgevraagd.

01:37:54

Voorzitter: Het is ook een vrij technische vraag, volgens mij ook deels een nieuw element dat

de heer Koks toevoegt tijdens de beantwoording, maar blijft technisch. Daar krijgt u vast op een andere manier nog een antwoord op. Dan heeft de heer Leemhuis tot slot nog een vraag.

01:38:14

De heer Leemhuis: Ja, ik wil heel even terugkomen op één interruptie die ik heb gedaan. Ik heb een storende fout gemaakt. De VVD-fractie heeft wél voor die motie over de Ring Zuid gestemd in de Tweede Kamer en voor die bewering wil ik dan ook mijn excuses bij de heer Van der Pol aanbieden.

01:38:29

Voorzitter: De heer Van der Pol knikt volgens mij instemmend.

01:38:37

De heer Van der Pol: Dank u wel.

01:38:41

Voorzitter: Dan zijn er verder geen vragen meer zo te zien. De wethouder heeft u een aanbod gedaan voor een informatiesessie omgevingsmanagement. Ik kijk even rond of daar behoefte aan is?

01:39:01

Voorzitter: Daar is behoefte aan. Dan kan dat georganiseerd worden. De wethouder heeft toegezegd dat er over niet al te lange tijd een collegebrief komt over de SROI. Ik zou niet weten waar die afkorting voor staat, maar die staat ook op de LTA.

01:39:21

Voorzitter: Dan kunnen we volgens mij de discussie afsluiten. Het is geen raadsvoorstel, dus in principe gaat het niet naar de raad toe, tenzij er nog een fractie is die behoefte heeft om een motie in te dienen. De heer Staijen van de Stadspartij overweegt een motie. Kunt u ook aangeven waar die motie ongeveer over zal gaan? Misschien dat u de microfoon wilt gebruiken, ook voor het verslag?

01:39:54

De Heer Staijen: Ja, over de houding richting Rijkswaterstaat en Den Haag.

01:40:03

Voorzitter: De heer Koks? U wilt ook een motie indienen?

01:40:05

De heer Koks: Nee, wij wachten die bijeenkomst over omgevingsmanagement af om te kijken of wij de klachtenprocedures enzovoort voldoende stevig vinden.

01:40:18

Voorzitter: Helder, dan gaat deze als conform plus motie vreemd naar de raad. Oh, het is een brief. Sorry, hij gaat alleen als motie vreemd aan de orde van de dag naar de raad. Dan dank ik u voor uw aanwezigheid en wens ik u nog een fijne avond. Eet smakelijk straks en wel thuis.